

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
19 iulie 2023

Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA ROMANI MATERNĂ

Varianta 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Drabaren o təksto thaj xramosaren nùmaj rromanesθe so mangel pes anθ-e pučhimata dine maj tele!

And-jekh šilalo ivend bare iveça, jekh čhavo khelelas pes and-o iv. And-i bar, vov kerdās trin bare ivesqe glònturā: jekh maj baro, aver maškarutno thaj kolaver maj tikno. Palal kodoja čhovdās e trin ivesqe glònturā jekh opral averesθe sar kana vazdās jekh tūrno. Khelipnasθe, čhovdās lesqe jakha thaj muj anθar angara, haj and-o than le nakhesqo sas jekh mòrkoj. P-o šero čhovdās lesqe jekh loli pošomasqi kùsma, haj sar vasta sas les jekh purani thaj čhindi šulavni. Kadā sas kerdo o jekhto ivesqo manuś. So šukaripen...!

Kana mukhlās pes i rāti, o čhavo gelās and-o kher, mukhindo e ivesqe manuśorres e rančale nakheça kòrkorro avri, and-i parni paxojsardi bar. E Ivendesqi Šukarni, savi phiravelas pes jekhe barikane saniaça cirdini duje parne čerburenθar, dikhlās e ivesqe manuśes kerdo e čhavesθar, thaj, pherasesθe, godīsardās pes te zivdisarel les.

Palal so geli-θar e Ivendesqi Šukarni, astardās te perel zorales o iv. Andar i pharavdi bar, avile and-e kheresqi avlin e musafirurā anθar o veś. Duj bokhale veśesqe buznòrrā rodenas andar o iv šaxesqe patrinā vaj vareso xamasqo. Na arakhle khanć. E ivesqo manuś dikhlās kadaja butī, haj godīsardās pes te del len te xan lesqo nakh:

- Te kamen, dav tumenqe te xan mirro nakh. Manqe na si trebutno, vaś tumenqe šaj te avel jekh lačo rătăqo xaben!

Putarde mujeça, e veśesqe buznā, line lošalipnaça o dinipen.

Sa kodole vaxtesθe, varesode šilārde čiriklòrrā čhovden pen p-i loli kùsma, savi sas p-o šero e ivesqe manuśesqo, te mangel varesode thavorre andar i kùsma kaj te lačharel penqe šudre kùjburā.

- Dav tumenqe, bare kamipnaça! phendās lenqe e ivesqo manuś.

Vov dās savorre pošomasqe thavorre andar i kùsma. E čiriklòrrā xudine len lošale thaj naisarde le ivesqe manuśesqe.

Sode sas i rāti bari, e ivesqo manuś kerdās dinimata: e sulumenqe thavorre dās len nište šošojoenqe kaj te soven p-e lenθe kaj te avel lenqe maj tato, haj e angara dinās len nište tiknorrenqe andar o veś te phabaren penqe felinàrurā.

Tosaraθe, kana avilās palpale e Ivendesqi Šukarni, dikhlās e ivesqe manuśes sar bešel nango. Vaś lesqo lačhipen thaj dinipen, voj godīsardās pes te del les jekh speciàlo dinipen: e savorre čhavorrenqo jubisaripen.

Atunčar, kana o iv učharavel i phuv, savorre čhavorre, lošale, sigāren pen te vazden ivesqe manuśa and-e barā, p-e strāde thaj orkaj d-aštisaren. Von keren kadaja butī sosθar e ivesqo manuś si jekh bibistardo sìmbolo e ivendesqo.

E ivesqo manuś, purani paramiči lačhardi thaj amboldini kaθar o Jonel Kordovan

1. Xramosaren savo si o título thaj o autòro e dine tekstosqe! Palal so vakàrel pes and-o dino tèksto! **6 pùnturà**
2. Sikaven savo éhand/ fălo le xramosaripnasqo si kadava xramosaripen (epikano vaj lirikano). Sosəar? **5 pùnturà**
3. Ambolden rumunikanes e anglutne duj alineàtură andar o tèksto din omaj opre! **10 pùnturà**
4. Arakhen, e dine tekstosəe, star kernăvnă/ vèbură, save si ka-o akanutno vaxt e indikativone modosqo! **4 pùnturà**
5. Den i paradigma kaj savorre vaxta thaj mòdură e verbosqi „*dikhel*”! **15 pùnturà**
6. Nakhaven i sintagma „*o tikno šošoj*” anəar le savorre 8 kèzură, ka-o jekhipen thaj ka-o butipen! **10 pùnturà**
7. Nakhaven i sarnavni / o pronombro *tu* ka-e savorre kèzură. **6 pùnturà**
8. Arakhen star sarnăvnă/ pronòmrură, e dine tekstosəar! **4 pùnturà**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Xramosaren save si e etàpe kana siklăren e siklòven jekh narativo / epikano tèksto anəar i školutni progràma/ školutne lila vaš e klàse I-IV! Šaj te liel sar misal/ eksèmplo o siklăripen le tekstosqo „*E ivesqo manuš*”, dino ka-o Subijèkto I. **10 pùnturà**
2. Xramosaren jekh rig/ patrin (25 rëndură) palal o mothovipen „*O Del kamel kaj e manuša te aven lače thaj te keren mištipe/ lačhipen savorrenqe.*” . **10 pùnturà**
3. Keren jekh evaluaciaqi fiša vaš *O vèrbo/ I kernavni*, k-i eftato klàsa! **10 pùnturà**